

„Úgy hívogatlak a barbár zsvajban”
(Tóth Árpád: A tympanon istennőjéhez)

2024. november, XV. évf. 1-2. szám

Megjelenik negyedévente

Karácsony

Adventi kalendárium

„A közönségdíj, az így kedves”

Az idén tizennégy éves KULTer.hu hetedik alkalommal adta át a KULTer stART díjat, amellyel a portál legtehetségesebb pályakezdő szerzőit díjazták. 2024. szeptember 17-én részt vehettünk a *100 ezer költő a változásért* mozgalommal egybekötött díjátadón.

Az eseményt az oldal főszerkesztője, Váradi Nagy Péter nyitotta meg egy rövid köszöntővel, amelyben ismertette az est programját, majd a menetrend elmondása után megköszönte a felajánlásokat, amelyeket a nyertesek kapnak meg, majd át is adta az első díjat Bodor Emesének.

Az első díjazottal Endrey-Nagy Ágoston, a szépirodalmi rovat szerkesztője beszélgetett, amit a közönség nagy figyelemmel hallgatott. Bodor főleg verseivel képviselteti magát a KULTer világában, de más rovatban is olvashatjuk írásait – munkássága igen sokrétű, így Endrey-Nagy első kérdése arra irányult, hogy hogyan is lehet priorizálni ezeket, milyen műfajban érzi igazán otthon magát. A költő számára saját elmondása szerint a szépírás az elsődleges, nyelvi érzéke azonban inkább a közíráshoz van. Nem ijed meg a politikai témáktól vagy az iróniától (esetleg a rétegesen felépülő „posztiróniától”) sem, kritikáiban és egyéb írásaiban ezekhez kapcsolódóan is olvashatjuk gondolatait, véleményét. Kívülről és belülről is figyeli az irodalom világát: olvasóként, íróként és moderátorként egyaránt része e közeg életének. Aki olvassa Bodor Emese verseit, talán azt is észrevehette, hogy költeményei merítenek az Ószövetségből. Bár tanulmányai során nem volt konfliktus-

Forrás: KULTer.hu

mentes a kapcsolata az intézményes hitoktatással, ma már képes a Bibliát lírai műként, költeményként olvasni, amely inspirációt jelent számára.

Bodor ezek után a pályaelhagyással kapcsolatban megemlítette a pultozást, amely visszatérő motívum lehet a költők körében, ugyanis az este másik díjazottja, Gyarmati Dominik válaszaiban is helyet kapott a vendéglátás. Gyarmati közönségdíjat kapott az este folyamán, amelynek átadása után Somogyi Gyula, a popkultúra rovat vezetője kérdezte őt.

Hallgatónk munkássága is sokoldalú, számos felületen találkozhatunk vele: verseket zenésít meg, két bandának is tagja, esztétika mesterszakon tanul a Debreceni Egyetem Filozófiai Intézetében, mindemellett gyakran készít interjúkat, saját műveket is ír, és a KULTer.hu-n is több műfajban olvashatunk tőle értékes publicisztikai szövegeket. Somogyi indító kérdése az első műveket célozta meg, amelyek a szerző elmondása szerint egy átlagos, szerelmes tinifú szövegei voltak.

Az irodalmi világ folyamatosan és organikusan szippantotta be őt, kezdeti hatásként Áfra Jánost és a Hajdúböszörményi Írótabort említette. Közönségdíjasunk válaszaiban nagy hangsúlyt fektetett

Forrás: KULTer.hu

a művészeti-kulturális közösség erejére, a közeg szociális vonzataira.

Mindezek után kifejtette azon gondolatait is, miszerint az irodalom szerelem és létezés mód, de ő inkább vallja magát zenésznek, pontosabban zeneszerzőnek. A két műfaj találkozása életében talán a versek megzenésítése esetében a leginkább szembetűnő. Saját elmondása szerint „a két világ

nem feltétlenül kapcsolódik össze, nincs egy kialakult imázs; ami igazán összekapcsolja őket, az az ő személye.”

A díjak átadása, a fotózkodás, a beszélgetések és egy rövid szünet után versfelolvasások következtek, így, ha szeretne ilyeneket hallgatni a kedves olvasó, meleg szívvel ajánlom neki a KULter.hu eseményeit – akár a jövő évi díjátadót is.

Zelenka Andrea

Emojikkal hódítottak a magyar szakosok

A Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet és a Magyar Nyelvtudományi Tanszék csapata a 2024-es Campus Fesztiválon

Ahogy az már hagyománnyá vált, egyetemünk a 2024-es Campus Fesztiválon is felállította standjait a rendezvény *Egyetem térnek* nevezett szegletén. Az elmúlt évekhez hasonlóan szakunk is kitelepült; idén a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet és a Magyar Nyelvtudományi Tanszék képviselői – Kecskeméti Kata és Nagy Gréta Boglárka, valamint Varga Roberta és Borza Szabolcs – a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár delegációjával társulva várták az érdeklődőket a BTKuckó faházánál.

Kis csapatunk szorgos tagjai sokféle érdekes és agymozgató játékkal készültek a lelkes fesztiválózóknak. A nyelvészeti részlegen a helynevek, a családnevek és a tájszavak köré szerveződtek a feladatok: az érdeklődők hallgatóink segítségével informálódhattak családnevük eredetéről és elterjedéséről, tesztelheték tudásukat tájszavainkból, a legmerészebbek pedig – gyerekek és felnőttek egyaránt – emoji alapján találgathattak településneveink közül.

Az irodalmi feladatokért felelős diákjaink is széles repertoárral készültek: a korábbi években megismert Irodalmi Tinderrel idén is találkozhattak standunknál, csakúgy, mint a populáris dalszöveget verscímekkel párosító feladatsorral. A tavalyi, nagy sikernek örvendő irodalmi emoji kvíz után idén egy bővített változattal vártuk a lelkes fesztiválózókat: a háromféle, korosztályokra (gyermekek, középiskolások/kamaszok, felnőttek) osztott feladatlapjaink között kicsik és nagyok is megtalálhatták ismeretüknek megfelelőt. Fiatal látogatóink színezővel, az irodalmat kedvelők könyvjelzővel, a sikeres teszt-

kitöltők pedig értékes zsákbamacska könyvekkel is gazdagodhattak nálunk.

Bár a fesztivál első napján még kissé szeszélyes volt az időjárás, a szél és a nyári zápor sem szegte kedvét a közönségnek. Ahogy pedig az idő is jobbra fordult, magyar szakos hallgatóinknak szinte alig volt szabad percük, hiszen az érdeklődők egymást váltották az asztaloknál. A stand sikerét az is egyértelműen bizonyítja, hogy az elvihető ajándék zsákbamacska könyvek szinte párosával fogytak, és bár rengeteg feladatsort nyomtattunk, az utolsó napra alig maradt belőlük néhány példány.

Nagy Gréta Boglárka

Forrás: <https://unideb.hu>

Nyári kalandok Finnországban

Ha érdekel, milyen a világ legboldogabb országában nyári egyetemen részt venni, ahol lehetőség nyílik multikulturális közegben a célnyelvet használni, akkor ez a rövid interjúrészlet neked szól!

Az előző félévben olyan hallgatótársakkal volt szerencsém beszélgetni, akik az elmúlt két év nyári hónapjaiban ösztöndíj-lehetőséggel Finnországban, azon belül Turkuban, finn kurzus keretei között töltöttek el három hetet. Beszélgetőtársaim Ludvig Ádám harmadéves finnugrisztika mesterszakos hallgató, Lajos Panna végzett magyar–matematika szakos tanár, illetve Juhász Dániel hatodéves angol–könyvtár tanárszakos hallgató voltak.

Tympanon: Mennyire éreztétek hirtelen váltásnak azt, hogy új idegennyelvi környezetbe kerültek?

Juhász Dániel: Az első nap egy tájékoztatón és egy szintfelmérőn vettünk részt, majd másnap kiderült, hogy a csoportokon belül ki hova kerül. Még az elején bejelentették, miután elmondtak minden tudnivalót, hogy ez az utolsó alkalom, hogy angolul kommunikálunk, utána csak finnül beszélhetünk. Engem pozitívan érintett, mert nem vagyok szívbajos, tudtam, hogy itt értelmesen kell megnyilvánulni, muszáj, mert különben esélyem sincs.

Ludvig Ádám: Kiemelendő, hogy a többi nyári egyetemista angolul beszélt egymással, így én örültem neki, hogy a finnt úgymond „ránk erőltetik”, legalábbis a tanárok. Nem mindig értettem, amit kérdeznek, de akkor megpróbálták az adott kérdést körülírni. Nagyon segítőkészek voltak a tanárok, nem úgy álltak hozzá, hogy itt tökéletesen kell tudni mindenkinek, hanem a tanulás hatékonyságát próbálták szolgálni.

Tympanon: Milyen élmény volt a finn oktatást meg tapasztalni? Hogyan telt egy napotok?

J. D.: Reggel kilenctől délután egy, kettő vagy háromig – naptól függően – tanórákat és foglalkozásokat tartottak; ugyanúgy be kellett járnunk, mint

gimnáziumban vagy egyetemen. Negyvenöt perces órák voltak, ezen túl szerveztek nyelvtanulást segítő vagy kulturális ismeretet bővítő programokat is.

L. Á.: Nekem nagyon tetszett – egyébként a tanszék is kezdi átvenni ezt a finn hatást –, sokkal személyesebb egy óra, és a megvalósuló feladatok is játékosabbak.

Lajos Panna: Egy példa erre a módszerre: társasjátékoztunk, dobókockával léptünk, és azt a szót kellett ragozni, amelyikre léptél. Továbbá voltak Kahoot-tesztek, vagy diasoron kivetítettek egy-egy fogalmat, amit egymásnak kellett finnül elmagyaráznunk. Volt zenefelismerés és karaoke is. Szerintem a nyári egyetem keretein belül nagyon érdekes és szórakoztató feladatokat találtak ki; próbálták minket aktivizálni, lelkesíteni. Szeretik a csoportmunkát – kis csoportokban voltunk, így mindenkire tudott figyelni a tanár. Azonban a végére már kissé soknak éreztük a csoportmunka alkalmazását. Az órák mellett elvittek minket szaunázni, hagyományos finn játékokat próbáltunk ki, de lehetőségünk adódott pesäpallózni is, ami a baseball finn változata.

Tympanon.: A multikulturális közeg hogyan hatott rátok?

J. D.: Nagyon élveztem, hisz én társaságkedvelő ember vagyok, részt vettem a közösségi események

események szervezésében is. A lengyelek közül rengetegen voltak, viszont volt olyan ország, ahonnan egy-két ember érkezett csak. A finnek szervezőkészsége nagyon magas volt, mindent ők kezdeményeztek. Kitalálták azt is, hogy hetente egyszer, hétfőn tartsunk „International Diner”-t: mindenki főzhetett valamit a többieknek, ami a saját országához köthető. Igyekeztünk valami magyarosat sütni-főzni, pörköltet vagy kenyérlángost – az utóbbi elkészítését az olaszok kicsit zokon is vették. Végül is tetszett nekik, csak továbbra sem értették a koncepciót. Érdekes volt, ahogyan az apró kulturális különbségek megmutatkoztak.

Tympanon: Milyen területeken fejlődtek lényegesen a három hét alatt?

L. Á.: Főleg a beszélt nyelv terén. Berögzültek nyelvi panelek, különböző kényszerhelyzetek arra ösztönöztek, hogy megszólaljunk. A harmadik hét végére már sokszor észre sem vettük, hogy ami korábban nehézség volt, már egyáltalán nem okozott gondot. Eleinte még angolul beszéltem, a végén már – természetesen – finnül.

L. P.: A tájékozódás és magabiztosság terén is fejlődtünk. Az egyik hétvégén ellátogattunk Helsinkibe, mely utazást egészében meg kellett szervezni: „jó, akkor ennyi euró van még, ez ennyibe kerül, ide így jutunk el, ott veszünk buszjegyet.” A talpraesettség terén is fejlődtünk; bármi probléma akadt, azt rögtön el kellett tudni intézni.

(Azok számára, akiknek felkeltette az érdeklődését a cikk, jó hírem van: ti is tanulhattok finnül!

Alapszakon minor szakként választhatjátok a Finn és skandináv nyelvek és kultúrák specializációt, valamint a tanárszakosok is végezhetnek finn tudós tanári képzést.

Bővebb információért lásd a:

<https://mnytud.arts.unideb.hu/finnugor/> weboldalt.)

Kecskeméti Kata

Fotó: Zosia Olkowska

Újabb élmény Síkfőkúton

2024. március 8-a és 10-e között újbóli látogatást tett a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet hallgatóinak egy része a síkfőkúti Soó Rezső Kutatóházba. Péntek délután indult útnak a csapat az Egyetem főépületétől, kísérőtanáraink Áfra János, Bódi Katalin és Fazakas Gergely Tamás voltak. Bár az időjárás kissé csípős volt, a hangulatunk annál inkább derűs, mindenki izgatottan várta a hétféle rejtelmeket. Már az út alatt sok kérdés felmerült, hogy vajon mi vár ránk a hétvégén, érzékelhető volt mindenki hangján az izgatottság.

A teljes hétféle program, minden előadás és workshop a tehetséggondozáshoz kapcsolódott. Péntek este az érkezést és a vacsorát követően részt vettünk az Alföld Stúdió *Billenő egyensúly* című, pályakezdő irodalmárok szaktanulmányjaiból álló antológiájának bemutatóján, ahol Hocza-Szabó Marcell, Szabó Bernadett és Szemán Krisztina

PhD-hallgatóinkat a kötet társszerkesztője, Lapis József kérdezte. Ezután kötetlenebb program következett, amelyen lehetőségünk adódott a beszélgetés résztvevőivel is ismerkedni, beszélgetni. A kártyajátékok mellett rendelkezésünkre álltak saját társasjátékaink és a szállás által biztosított játékok is. Pingpongoztunk, táncolhattunk, a társaság vevő

volt egy kis Activityre is. Szombaton a reggeli után kerekasztal-beszélgetés folyt az online kulturális folyóiratok működéséről és közösség-szervező erejéről, melynek során Katona Alexandrát (Kortárs Online, f21.hu), Ráday Zsófiát (Nincs Online, ELTE Online) és Váradi Nagy Pétert (KULTer.hu) kérdezte Áfra János. Ebéd után útnak indultunk a De La Motte-kastélyba, ahol Fazakas Gergely tanár úr magát a kastélyt, Bódi Katalin tanárnő pedig az épületet övező angolkert kultúrtörténeti sajátosságait mutatta be. A vacsorát a túra után mindenki sokkal nagyobb étvággal fogyasztotta, ezután az újabb kerekasztal-beszélgetésre is frissebben ültünk be, ahol az egyetemi tehetséggondozásról, így az intézményben működő irodalmi körökről, folyóiratokról és a Tympanon hírleveletről szólt a diskurzus, különös figyelmet fordítva az OTDK hasznára és jelentőségére. Gyarmati Dominikot, Juhász Tibort és Némethné Nyiri Zsófiát, a beszélgetés résztvevőit Fazakas Gergely tanár úr kérdezte.

Ezt követően Ráday Zsófia vezetésével egy izgalmas irodalmi workshopon vettük részt, amelyen csapatokban ún. bestiáriumokat írtunk, amelyek között számos jól sikerült szöveget olvashattunk, egyes csapatok szövege pedig kifeje-

zetten szórakoztatónak bizonyult. A programok során beszélhettünk felsőbb évesekkel, a workshopok vezetőivel, az előadókkal, a kerekasztal-beszélgetés résztvevőivel. Ismerkedtünk, kapcsolatot építettünk, és betekintettünk az irodadalom különböző intézményesült területeire. Eszmecsere indult az OTDK-ról, különböző témákról, amelyekkel indulni lehetne a nívós konferencián, tanácsadásra, véleményezésre is sor került, kisebb szakmai viták is kialakultak a témákat illetően. Emellett bármit kérdeztünk egy-egy program során, megfelelő válasz nélkül soha nem hagytak minket. Vasárnap a megszokott kiscsapatos reggeli után búcsút vettünk az őszi találkozás reményében.

Szerencsésnek érzem magam, hogy másodjára tapasztalhattam meg a Síkfőkút adta lehetőségeket. Egy ilyen alkalom mindig felejthetetlen, hiszen rengeteg új élménnyel gazdagodhatunk, sok új embert ismerhetünk meg, kapcsolatokat építhetünk – a harmadik nap végére rendszerint igazi családi légkör alakul ki. Ráadásul ezen a hétvégén több irodalmi folyóiratot is felfedezhettünk magunknak, melyekben akár a mi írásaink is megjelenhetnek. Ezért szaktársaim figyelmébe ajánlom, hogy küzdjék le félelmeiket, mivel egy próbát megér a szövegek elküldése. Fejlődni mindig lehet.

Lép Tamara

Fotó: Áfra János

Nagy Gréta Boglárka

Egy perc

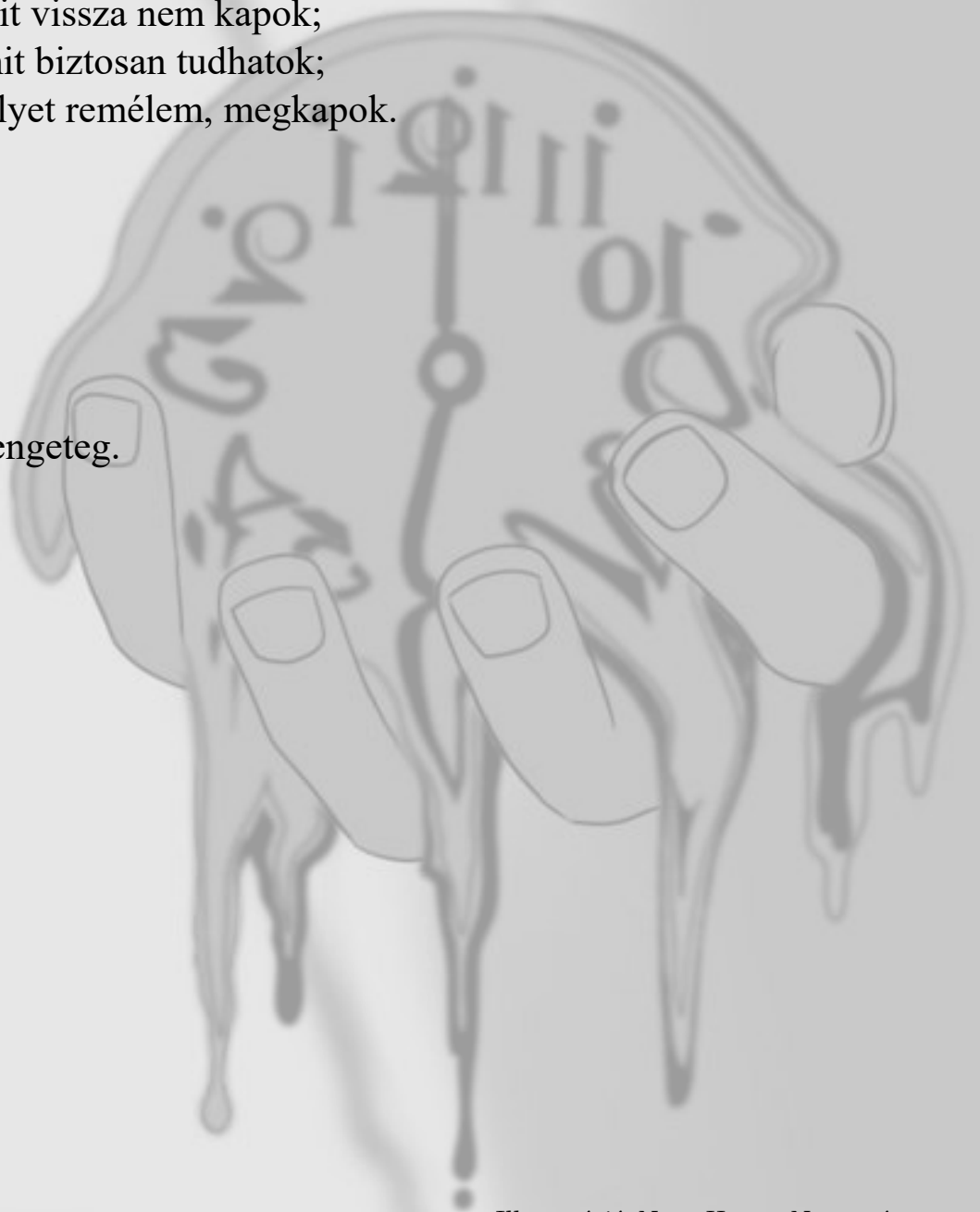
Egy perc azért, aki voltam,
S egy azért, aki lehettem volna,
de már soha nem leszek,
S egy perc annak, aki még lehetek.

Egy perc azért, akit valaha ismertem,
S egy azért, akit egykor szerettem.
Egy perc azért, aki engem elvesztett,
Egy azért, akit én elvesztettem.

Egy perc a múltért, amit vissza nem kapok;
Egy perc a jelenért, amit biztosan tudhatok;
Egy perc a jövőért, melyet remélem, megkapok.

Egy perc az élőkért,
S egy a holtakért.
Egy perc magamért,
S egy Érted;

Egy perc az életből - rengeteg.

„Az idő a legkíméletlenebb ellenség”

Kritika Martin Scorsese *Megfojtott virágok* c. filmjéről

Közösségi traumafeldolgozás nincs őszinteség nélkül. Erre a tényre világít rá Martin Scorsese új filmje, a *Megfojtott virágok*. Mi, magyarok különösen jól tudjuk, hogyan kell a nagy tragédiáink narratíváit úgy csűrni-csavarni, hogy lehetőleg minél kevesebb felelősséget kelljen értük vállalnunk. Szeretjük nem kihúzni a „nemzettestbe” fúródott tüskéket, legfeljebb giccsel kenegetjük, és olyannyira ragaszkodunk hozzájuk, hogy a részünkké, identitásképző erővé válnak.

Ez alighanem így van Hollywoodban is. Az utóbbi évek hasonló tematikájú filmjei ugyanis nem szembesíteni igyekeznek. Legtöbbször vászonra vetített, kockás papíron kiszámított üzleti terveket láthatunk, melyeknek a megtérülését aranyozott szobrocskákban remélik realizálni, már ha sikerül eltalálniuk az aktuális ideológiai kurzus igényeit. (Ebben a tekintetben a hazai ájtatos kesergést legalább komolyan gondolják művelői.)

Ezzel szemben a *Megfojtott virágok* keserű pirula az amerikai társadalom, de még inkább a nyugati ember számára. Martin Scorsese filmeposza azt a pogromnak beillő gyilkosságosorozatot mutatja be, amely az oszázs indiánokat érte a '20-as években. A törzset történelme során többször áttelepítették, míg végül Oklahoma államba, egy kietlen rezervátumba száműzték őket. Csakhogy a terület alatt hamarosan olajat találtak, így az oszázsok nem várt vagyona tettek szert. Ez pedig a környékre vonzotta nem csak a szolgáltatások széles körét, de a szerencsevadászok tömegeit is, akik hasznot akartak húzni az őslakosok hirtelen jött gazdagságából. Azért, hogy megszerezzék a földjeik után járó fejkvótákat, a gyilkosságoktól sem riadtak vissza, melyek az évtized közepére több tucat oszázs indián halálát okozták. De nem pusztán néhány gátlástalan ember áldozatainak történetét dolgozza fel a film. A törzs kizsákmányolásához asszisztált a helyi és állami rendőrség, a bírói szervek, valamint helybenhagyólag a kongresszusi törvényhozás is. Mondhatni közös buli volt. És bár az ügy (úgyahogy megvalósuló) felgöngyölítése teremtette meg az igényt a szövetségi szintű bűnüldözésre, mégsem

volt közbeszéd tárgya mintegy száz évig.

Ez a film egy western, vagyis külsőségeiben az, de a zsánerfilmek tetemes részével szemben egyáltalán nem romantizálja a vadnyugati életet. Viszont olyan atmoszférát teremt, amely mind a három és fél óra alatt fenntartja a néző figyelmét, és ami tökéletes háttére a történet kíméletlen, de pontos elbeszélésének.

Bár az alkotás valóban hosszú, egyáltalán nem vontatott, sőt mi több, lassan építkező, mégis feszes. Azzal pedig számolni kell, hogy a felölelt események mennyisége és bonyolultsága miatt ekkora játékidő mellett sem adja magát könnyen a film. Felkelti az érdeklődést, de számít is a néző végig kitartó figyelmére. Ezt az áldozatot ugyanakkor busásan meg szolgálja.

A film rengeteg szereplőt mozgat; mind a casting, mind a színészrendezés boszorkányosan jól sikerült. A rendezőtől nem meglepő módon az egyik legjelentősebb szerep Robert de Nironak jut (William Hale), aki a gyilkosságokat a háttérből irányító, az indiánokkal látszólag szoros kapcsolatot ápoló

Forrás: imdb.com

sikamlós karakter hozza, ami szintén nem újszerűen, már-már jutalomjáték neki. Unokaöccsét, a világháborúból hazatérő Ernest Burkhartot Leonardo DiCaprio alakítja, aki kissé egyszerűnek látszik, és akit családja eszközként használ az indiánok kizsákmányolására. Bár a film az elejétől bemutatja erkölcostelenségét, és talán nem is veti fel, hogy áldozatként tekinthessünk rá, meghagyja annak a kételyét, hogy vajon mennyit foghat fel tettei súlyából és azok következményeiből. Így válik ő a legrétegzettebb karakterré a filmben, amit DiCaprio mimikája és mozgáskultúrája tūpontosan valósít meg. Kétségtelenül az alkotás legnehezebb

szerepe – de nem a legjobb. Az oszázs feleséget játszó, maga is őslakos Lily Gladstone ugyanis a legerősebb alakítást nyújtja. Játéka sokkolóan plasztikus. A gyászjelenetei – mintegy a film sarkköveiként – pedig biztosan sokáig a nézővel maradnak a moziélmény után is. Határozottan kiált azért a szobrocskáért.

Martin Scorsese filmográfiájának ha nem is a legjobb, de az egyik legjelentősebb darabját rendezte meg. Kétséghez nem fogható, hogy a *Megfojtott virágok* nem való mindenkinek, ez a film nem köt kompromisszumokat. Kegyetlen és nyers, pont, mint a vadnyugat, vagy általában mint az ember.

Németh Péter

A MNHP első műhelytalálkozója

Síkfőkút, 2023. október 11-12.

A Magyar Nemzeti Helynévtár Program első, szélesebb körű műhelytalálkozója 2023. október 11. és 12. között került megrendezésre Síkfőkúton, a Debreceni Egyetem Soó Rezső Kutatóházban. A találkozó elsődleges témája a kétnyelvű települések helynévrendszereinek problémája volt; az ezekkel kapcsolatos legfontosabb kérdések álltak a középpontban.

Több olyan előadás hangzott el, amelyekben szorosan azokról a településekről esett szó, amelyek valamilyen értelemben részévé váltak magának a helynévgyűjtési tevékenységnek; de előkerült több, a kétnyelvűséggel és az ilyen jellegű környezettel kapcsolatos, aktuális, de általánosabb érvényű probléma is. Az előadások bemutatták a magyarországi szlovák és horvát névközösségek általános nyelvi helyzetét, valamint a Románia, Szlovákia és Kárpátalja területén elhelyezkedő, egyes magyarok lakta településeinek névtani viszonyait. Természetesen – mind a fent említett problémákkal, kérdésekkel kapcsolatosan, mind pedig önálló témakörként – a helynévgyűjtés, illetve adatfeldolgozás módszertani kérdései is helyet kaptak a műhelytalálkozó programjában.

A kétnapos találkozó különleges és nagyszabású mivoltát elsősorban annak köszönhette, hogy a

Magyar Nemzeti Helynévtár Program munkatársai közül a korábbiaknál lényegesen többen és más környezet, felsőoktatási intézmény képviselőiben jelentek meg az eseményen. A résztvevők többek között a Debreceni Egyetem, az Eötvös Loránd Tudományegyetem, a Pannon Egyetem és a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem hallgatói és oktatói voltak. A műhelytalálkozó programja ennek megfelelően – illetve annak érdekében, hogy a helynévgyűjtési tevékenységekkel kapcsolatos lehető legtöbb, aktuálisan felmerülő kérdés bemutatására és tárgyalására lehetőség nyíljon –, négy különböző szekcióra tagolódott. A program felépítésének megfelelően, elsőként – miután a résztvevők nagy része a helyszínre érkezett –, a Magyar Nemzeti Helynévtárhoz kapcsolódó módszertani kérdések egy része került előtérbe. Az ide tartozó előadások témái között szerepelt többek között az, hogy milyen

felhasználási lehetőségei vannak az egyes, akár több évtizeddel korábban felgyűjtött és összeállított helynévanyagoknak a mai, aktuális helynévi adattárak összeállításában; milyen kifejezetten tudományos segédanyagok állhatnak rendelkezésre a Magyar Nemzeti Helynévtárhoz kapcsolódóan; valamint, hogy milyen nehézségei lehetnek a közterületi nevek feltérképezését illetően annak, aki esetleg Kárpátalja területéhez tartozó településen folytat helynévgyűjtést.

Másnap délelőtt már konkrétan kerültek elő a kétnyelvű környezetben történő helynévgyűjtés és az ilyen jellegű közösségek nyelv- és névhasználata kapcsán érdekes és aktuális módszertani kérdések. A műhelytalálkozó második napjának első szekciójában helyet kapott a magyarországi horvátok nyelvhasználatával kapcsolatos előadás, a Bátya település vonatkozásában tárgyalt, délszláv-magyar kétnyelvű helynévanyag gyűjtésének módszertani kérdéseivel kapcsolatos prezentáció, valamint a magyar-román, illetve a magyar-szlovák kétnyelvű környezetben történő helynévkutatás módszertanának, nehézségeinek témái. Ezt követően, délután, a magyarországi településeken végzett helynévgyűjtő tevékenységek tapasztalatai kerültek a középpontba.

Fotó: Török Eszter

A többségében a Debreceni Egyetem hallgatói által tartott beszámolók a gyűjtés során szerzett személyes tapasztalatok, illetve az azt követő feldolgozó, rendszerező munka vázlatai voltak; Herceggút, Háromhuta, Komádi, Tiszagyulaháza és néhány Fejér megyei településre vonatkozóan. A program zárásaként ismételtén általánosabb módszertani kérdések kerültek fókuszba, a településnevek és a folyónevek adatolását illetően.

Fotó: Rác Anita

A Magyar Nemzeti Helynévtár Program esetében, annak keretein belül szervezett (műhely)találkozóknak különösen nagy jelentősége lehet. Az elsődleges cél természetesen ebben az esetben is az volt, hogy a munkafolyamatok során felmerülő, aktuális, módszertani, illetve egyéb jellegű kérdések, problémák kinyilvánításra, megvitatásra kerüljenek, ezáltal a gyűjtők, a programban résztvevők segítséget kaphassanak munkájuk további folytatásához, választ azokra az esetleges kérdésekre, amelyek a helynévgyűjtés során előkerül(het)nek. A műhelytalálkozónak azonban a közösség- és szemléletformáló szerepe sem elhanyagolható. Oktatók és hallgatók találkoznak egymással, magyarországi és határon túli településeken élő és munkát végző embereknek nyílik lehetősége kérdezni, tanácsot adni olyan témákkal kapcsolatban, amelyekben mindannyian érintettek.

Bagdi Zsuzsanna Sára

A LÉK új erőre kap

Interjú Gyarmati Dominikkal

2024 októberében lehetőségem nyílt beszélgetni Gyarmati Dominikkal, szakunk korábbi hallgatójával, a Leheték Én is Költő irodalmi műhely vezetőjével az alkotóműhely újraindításáról, jelenlegi működéséről. A LÉK egy olyan irodalmi kör, ahol ambiciózus fiatalok teret kapnak saját verseik, prózai szövegeik megosztására, valamint szépirodalmi szövegek megalkotásának elsajátítására. A tagok havi rendszerességgel, a Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetének könyvtárában ülnek össze hozott verseket és kisprózákat csiszolni. Ezen felül alkalmanként elsőkötetes szerzőket is meghívunk, akiknek a könyvbemutatóját követően közösen zajlik a műhelymunka.

Tympanon: Kinek az ötlete volt a LÉK alkalmainak újbóli elindítása?

Gy. D.: A LÉK múltja csaknem három évtizedes távlatra nyúlik vissza, engem tavaly Áfra János és Kovács Edward kerestek meg, hogy vállalnám-e az elnökséget és az ezzel járó szervezést, munkát, mert a koronavírus alatt leállt az aktivitás.

Tympanon: Melyek azok a szervezetek, amelyek segítenek a működésben, illetve kaptok-e esetleg bármilyen anyagi támogatást?

Gy. D.: A Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetén kívül sajnos nem nyújt semmiféle támogatást az egyetem egyik szervezete sem. Leginkább a résztvevők és a vendégek segítik a kört, a jelenlétükkel. Ugyanakkor a *Debreceni Irodalom Háza* és a *KULTer.hu* már jelezték, hogy örömmel vennék a jövőbeli együttműködést. Jelenleg egy tervet vázoló dokumentum létrehozása a cél, konkrét koncepcióval, ami talán hozzásegít további forrásokhoz, pályázatok megnyeréséhez.

Tympanon: Korábban mint fiatal alkotó, jelenleg azonban mint műhelyvezető vagy jelen a foglalkozásokon. Mennyiben más koordinátorként és mentorként tevékenykedni?

Gy. D.: Azt hiszem, ugyanúgy „műhelyezőként” vagyok jelen az alkalmon, csak segítek megadni a kontextust, hogy a szövegek létrejöhessenek. Tulajdonképpen, ilyen értelemben a műhelyek levelezéne is pusztán keretet adó, funkcionális jellegű tevékenység. Igyekszem persze az évek munkatapasztalatait, elsajátított ismereteit kamatoztatni (kortárs tendenciák és a szcena ismerete, érzelmi dinamikák, kommunikáció, nyelv stb.), továbbá mindenkinek személyre szabottan segíteni.

Tympanon: Mely költők voltak leginkább hatással rád? Van-e esetleg kedvenc alkotód, akinek a munkássága ösztönzőnek bizonyult?

Gy. D.: Szerintem egy Tympanon-számot kitenne a felsorolás. ☺ Annyit tudok specifikálni, hogy a modern és a kortárs magyar költészet áll legközelebb hozzám. Ugyanakkor be kell vallanom, hogy mélyebb és tartósabb hatást nem költők, hanem zeneszerzők/zenészek gyakorolnak rám (pl. *Nick Cave*, *Marilyn Manson*, *Sevdaliza*).

Forrás: a LÉK Facebook-oldala

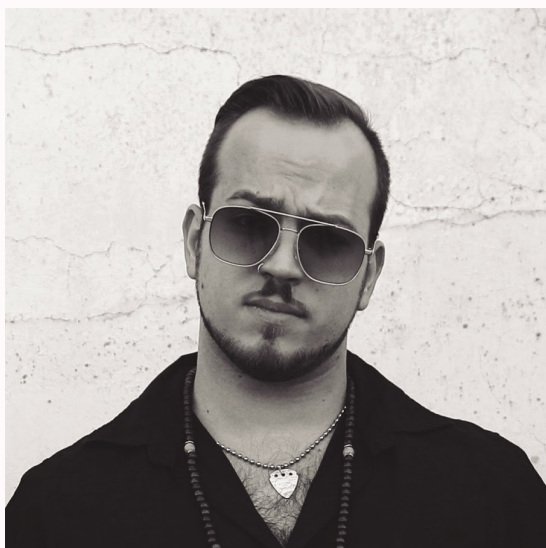
Az írásra a teenage angst/byron-i spleen, majd a traumák ösztönöztek – klisék ide vagy oda, így van ez általában.

Viszont nem annyira régen, csupán pár éve írok tudatosan, ám ritkán. Elsősorban zeneszerző vagyok, ott adom ki 99%-ban a dolgokat.

Tympanon: Te magad is teszel a debreceni kulturális életért költőként és zenészként. Mennyiben hasznosíthatók ezek a tapasztalatok a LÉK vezetése során?

Gy. D: A kapcsolati háló és az intézményrendszer ismerete egyaránt hasznos tud lenni. Nyilván több támogatás, egy átgondoltabb, szakmaibb, odaadóbb törődés lenne üdvös a közélet minden szintjén, hiszen ez nagyban megkönnyítené a művészeti, humántudományos szféra dolgát. Ez a kérdés azonban messzire vezet.

Legyen minden jobb! Legyen tánc!

Forrás: KULTer.hu

Forrás: a LÉK Facebook-oldala

Tympanon: Azok, akik tagjai szeretnék lenni a körnek, hol és hogyan küldhetik el megosztásra szánt műveiket? Vannak-e esetleg formai vagy témabeli megkötések?

Gy. D.: *Facebook* csatornánk mindig értesít az aktuális eseményekről.

Az officialgydominik@gmail.com címre szoktam a műhely előtti éjfélig várni a szövegeket. Azért azt szeretem, ha *Word* dokumentumban érkezik; legfeljebb a szerző neve szerepeljen, a címek félkövérrel – és mi mással, mint *Times New Roman* betűtípussal, 12-es betűmérettel, másfeles sorközzel... :)

Tympanon: Milyennek látod a költészet jövőjét a LÉK tagjaival és a szélesebb közönséggel való érintkezés alapján?

Gy. D.: Fényesnek. De hát milyen is volna? Hiszen „költőien lakozik az ember...”

Vécsei Anita

A LÉK—a Debreceni Egyetem irodalmi köre elérhetősége:

E-mail: officialdominik@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61565564050245>

DExpo 2024. november 20.

Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet - látogatható órák, programok

Tájékoztató/látogatható óra/ egyéb program	Időpont	Helyszín	Felelős
Magyar szakos tájékoztató	10:00-10:15	303-as terem	Fazakas Gergely Tamás
Katona József és a Bánk Bán	10:00-10:45	XI-es előadó	Debreczeni Attila
Hallgatók újságírói műhelyének bemutatkozása	10:15-10:30	303-as terem	Bodrogi Ferenc Máté
Magyar szakos tájékoztató	12:00-12:15	303-as terem	Bodrogi Ferenc Máté
Ész vagy hit? A megismerhetőség kérdései Kölcseynél	12:15-13:00	303-as terem	Bodrogi Ferenc Máté

DExpo 2024. november 21.

Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet - látogatható órák, programok

Tájékoztató/látogatható óra/ egyéb program	Időpont	Helyszín	Felelős
Magyar szakos tájékoztató	10:00-10:15	303-as terem	Fazakas Gergely Tamás
Antik római irodalom: Apuleius Aranyszamara	10:00-10:45	XI-es előadó	Posta Anna
Hallgatók újságírói műhelyének bemutatkozása	10:15-10:30	303-as terem	Bodrogi Ferenc Máté
Magyar szakos tájékoztató	12:00-12:15	fszt. 1/2	Fazakas Gergely Tamás
József Attila: Eszmélet	12:00-12:45	fszt. 1/2	Baranyai Norbert

DExpo 2024. november 21.

Magyar Nyelvtudományi Tanszék - látogatható órák, programok

Tájékoztató/látogatható óra/ egyéb program	Időpont	Helyszín	Felelős
Alak- és szófajtani elemzés	8:00-9:30	14/1. terem	Győrffy Erzsébet
Magyar szakos tájékoztató	10:00-10:15	303-as terem	Fazakas Gergely Tamás
Anyanyelvi ismeretek	10:00-11:30	fszt. 4. terem	Kovács Éva
Magyar szakos tájékoztató	12:00-12:15	fszt. 1/2. terem	Fazakas Gergely Tamás

Tanszékeink elérhetősége:

Magyar Irodalom– és Kultúratudományi Intézet

<https://irodalom.unideb.hu/>

Magyar Nyelvtudományi Tanszék

<https://mnytud.arts.unideb.hu/index2.php>

Magyartanár, osztatlan képzés,
szakpárral
(OMA)

Magyar alapképzés
(BA)

Magyar mesterszakos
képzés
(MA)

Képzéseink jellege:

Művelt és kreatív, nyitott és kritikusan gondolkodó, valamint felelősségteljes és segítőkész magyartanárokat, mindemellett magyar alap- és mesterszakos hallgatókat képzünk.

Az alap- és középfokú oktatásban kitűnően használható, gyakorlatorientált képzést nyújtunk magyar és világirodalomból, ezenfelül magyar és finnugor nyelvészetből.

Az írott és beszélt nyelv elemzésére, irodalmi művek és színházi előadások, filmek és klipek árnyalt értelmezésére tanítunk.

A képzés során hallgatóink megismerkedhetnek a kultúratudományokkal, a művelődéstörténettel, a nyelvfilozófiával és a hungarológiával is.

Mit kínálunk még?

Inspiráló szellemi környezet és jó hangulat jellemzi szakunkat.

Kiemelt célunk a tehetséggondozás: hallgatóinkkal együttműködve szervezünk tanulmányi kirándulásokat és konferenciákat, közösen szerkesztünk folyóiratot.

Az elmúlt évtizedekben regionális szinten is az egyik legpezsgőbb kutatói légkörrel rendelkező bölcsészettudományi műhelyt hoztuk létre.

A Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely minősítést elnyert egységeink, a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet és a Magyar Nyelvtudományi Intézet oktatói gárdája széleskörű tudományos kapcsolati hálóval és jelentős pályázati háttérrel rendelkezik.

Kimeneti lehetőségek a képzés után:

- a doktori (PhD) képzés,
- tanári diploma megszerzése esetén közép- és általános iskolai oktatás,
- a kulturális és tudományos intézményrendszer, a tudomány- és kultúrpolitika számos vezető funkciójának betöltése,
- kulturális újságírás, kiadói és szerkesztői munkatársi tevékenység végzése, online és internetes folyóiratok, újságok szerkesztőségeiben,
- anyanyelvi lektori munka (hazai és külföldi intézményekben),
- magas szintű munkakörök betöltése a kulturális diplomáciában, valamint profitorientált és nonprofit cégeknél.

Tartalom

Adventi Kalendárium	1
ZELENKÁ ANDREA: „A közönségdíj, az így kedves”	2
NAGY GRÉTA BOGLÁRKA: Emojikkal hódítottak a magyar szakosok	3
A Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet és a Magyar Nyelvtudományi Tanszék csapata a 2024-es Campus Fesztiválon	
KECSKEMÉTI KATA: Nyári kalandok Finnországban	4
LÉP TAMARA: Újabb élmény Síkfőkúton	5
NAGY GRÉTA BOGLÁRKA: Egy perc	7
NÉMETH PÉTER: „Az idő a legkíméletlenebb ellenség”	8
Kritika Martin Scorsese <i>Megfojtott virágok</i> c. filmjéről	
BAGDI ZSUZSANNA SÁRA: A MNHP első műhelytalálkozója Síkfőkút, 2023. október 11-12.	9
VÉCSEI ANITA: A LÉK-műhely új erőre kap	11
Interjú Gyarmati Dominikkal Felvételizőknek	13

Impresszum

Főszerkesztő: Dr. Némethné Nyiri Zsófia

Tördelők: Lép Tamara, Papp Viktória, Ragány Fanni

Szerkesztő munkatársak: Bodor Erzsébet, Hajdu Tímea, Kecskeméti Kata,

Gál Zsuzsa, Nagy Gréta Boglárka, Pluhár Enikő, Pótor Balázs

Kampánykoordinátor: Szendrei Boglárka

Logó: Pótor Eszter terveinek felhasználásával készítette V. Szabó Mátyás

Felelős szerkesztő: Dr. Bodrogi Ferenc Máté

Felelős kiadó: Dr. Fazakas Gergely Tamás és Dr. Rác Anita

Kiadja: Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet;

Magyar Nyelvtudományi Tanszék

További információ, korábbi számok:

<https://irodalom.unideb.hu/>

<https://mnytud.arts.unideb.hu/index2.php>

<https://irodalom.unideb.hu/tympanon-hirlevel>